

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Arkadiusz Sopata

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale prokuratora S. Z. - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego

w sprawie **X. Y. – prokurator Prokuratury Okręgowej w O.**

obwinionej o popełnienie wykroczenia z art. 86 § 1 k.w.

na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 15 października 2025 r.,
po rozpoznaniu odwołań: Prokuratora Generalnego oraz Zastępcy Rzecznika
Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego od
orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 11 lutego
2025 r., sygn. akt [...]

orzeka:

uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym.

Arkadiusz Sopata

Wiesław Kozielowicz

Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 3 grudnia 2024 r., sygn. akt [...], o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej (k. 730-736 akt o sygn. [...]), Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego zarzucił prokurator Prokuratury Okręgowej w O. – X. Y., że w dniu 13 maja 2021 r. w K., uchybiła godności urzędu poprzez to, że na skrzyżowaniu ulic [...] i [...], kierując pojazdem marki R. o nr rej. [...], poruszając się po ulicy [...] i wykonując manewr skrętu w lewo, nie zachowała szczególnej ostrożności zbliżając się do skrzyżowania i nieprawidłowo obserwowała przedpole jazdy, w następstwie czego nie zastosowała się do sygnalizacji świetlnej i wjechała za sygnalizator S-1 podczas wyświetlania czerwonego sygnału dla jej kierunku ruchu, w konsekwencji czego doprowadziła do zderzenia z prawidłowo poruszającym się, po ulicy [...], pojazdem marki H., o nr rej. [...], czym spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, które to zachowanie odpowiada znamionom wykroczenia opisanego w art. 86 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U.2023.2119 t.j. z dnia 2023.10.03) – dalej powoływanej jako k.w., tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 137 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r.- Prawo o prokuraturze (tekst jedn. - Dz. U. z 2024 r., poz. 390) – dalej powoływanej jako p.p.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym orzeczeniem z dnia 11 lutego 2025 r., sygn. akt [...] (k. 757-757v akt o sygn. [...]) przyjmując, że obwiniona X. Y. – prokurator Prokuratury Okręgowej w O. dopuściła się wykroczenia polegającego na tym, że w dniu 13 maja 2021 r. w K., na skrzyżowaniu ulic [...] i [...], kierując pojazdem marki R. o nr rej. [...], poruszając się po ulicy [...] i wykonując manewr skrętu w lewo, nie zachowała szczególnej ostrożności zbliżając się do skrzyżowania i nieprawidłowo obserwowała przedpole jazdy, w następstwie czego nie zastosowała się do sygnalizacji świetlnej i wjechała za sygnalizator S-1 podczas wyświetlania czerwonego sygnału dla jej kierunku ruchu, w konsekwencji czego doprowadziła do zderzenia z prawidłowo poruszającym się, po ulicy [...], pojazdem marki H., o nr rej. [...], czym spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym tj. wykroczenia określonego w art. 86 § 1 k.w. - na podstawie art. 17 §1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 45 § 1 k.w. w zw. z art. 171 pkt 1 p.p., postępowanie dyscyplinarne wobec obwinionej X. Y. odnośnie zarzucanego jej czynu umorzył, na podstawie art. 166 p.p. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego orzeczenia odwołanie wnieśli: Prokurator Generalny (k. 765-770v akt o sygn. [...]) oraz Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego (k. 771-778v akt o sygn. [...]).

Prokurator Generalny zaskarżył orzeczenie w całości na niekorzyść obwinionej X. Y. – prokurator Prokuratury Okręgowej w O. i na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1a i 2 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 p.p. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa procesowego - art. 9 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 138 § 1 p.p. poprzez bezzasadne uznanie przez Sąd Dyscyplinarny właściwości do orzekania w trybie dyscyplinarnym w sprawach o wykroczenia, w których właściwe rzeczowo i funkcjonalnie są sądy rejonowe, a także zaniechanie wskazania, że za wykroczenia prokurator odpowiada tylko dyscyplinarnie, w konsekwencji czego jego czyn musi także wypełniać znamiona deliktu dyscyplinarnego z art. 137 p.p.
2. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.w. oraz art. 171 pkt 1 p.p. poprzez bezzasadne uznanie, że do postępowania w sprawach o czyny stanowiące przewinienia dyscyplinarne wypełniające znamiona wykroczenia zastosowanie mają przepisy Kodeksu wykroczeń, w tym przepisy dotyczące przedawnienia wykroczenia, co nie znajduje oparcia w przywołanych unormowaniach, a także obrazę art. 141 § 2 p.p., poprzez zaniechanie zastosowania tego przepisu określającego zasady przedawnienia karalności przewinień dyscyplinarnych.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego zaskarżył orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w całości na niekorzyść obwinionej prokurator Prokuratury Okręgowej w O. – X. Y. i na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k., art. 438 pkt 1, 1a k.p.k. oraz art. 443a § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 p.p. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. obrazę przepisu prawa materialnego, to jest art. 138 § 1 p.p. poprzez przyjęcie, iż obwiniona popełniła wykroczenie z art. 86 § 1 k.w. podczas, gdy zgodnie z

przywołanym przepisem w odniesieniu do wykroczeń niebędących przewinieniami dyscyplinarnymi, prokurator korzysta z immunitetu materialnego,

2. obrazę przepisu prawa materialnego, to jest art. 45 § 1 k.w. poprzez jego bezpodstawne zastosowanie do czynu przypisanego obwinionej X. Y., albowiem termin przedawnienia wykroczenia, wynikający z tego przepisu, nie odnosi się do przewinienia dyscyplinarnego, w tym także przewinienia odpowiadającego znamionom wykroczenia, do którego zastosowanie ma przepis art. 141 § 1 i 2 p.p., zgodnie z którym termin przedawnienia dyscyplinarnego wynosi pięć lat od chwili czynu, a w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem tego terminu, przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem ośmiu lat od chwili czynu.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu pierwszej instancji.

Obecny na rozprawie w dniu 15 października 2025 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego podtrzymał w całości swoje odwołanie i przyłączył się do stanowiska Prokuratora Generalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniesione odwołania skutkowały uchyleniem zaskarżonego orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 11 lutego 2025 r., sygn. akt [...] i przekazaniem sprawy obwinionej prokurator Prokuratury Okręgowej w O. – X. Y. temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Na uwzględnienie zasługiwały zarzuty w tej części, która dotyczyła kwestionowania przyjętego przez sąd dyscyplinarny pierwszej instancji terminu przedawnienia przypisanego obwinionej wykroczenia, a w konsekwencji umorzenia postępowania.

W pierwszej kolejności należy dostrzec, jak słusznie przyjął Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, że bezspornym jest fakt, iż obwiniona prokurator X. Y. jako uczestnik ruchu drogowego, w dniu 13 maja 2021 r., zbagatelizowała, wynikającą z faktu wykonywania manewru skrętu w lewo na skrzyżowaniu, zasadę

szczególnej ostrożności i naruszyła zasady pierwszeństwa przejazdu wobec kierowanego przez E. J. pojazdu, który poruszał się w sposób prawidłowy, czym doprowadziła do zderzenia obu pojazdów. Nie ulega wątpliwości więc, że obwiniona prokurator X. Y. dopuściła się popełnienia wykroczenia z art. 86 § 1 k.w.

W drugiej kolejności należy poczynić uwagi ogólne dotyczące kwestii odpowiedzialności prokuratora za czyn wypełniający znamiona wykroczenia, w relacji do odpowiedzialności za przewinienie dyscyplinarne, która to kwestia nie jest jednolicie ujmowana w doktrynie i orzecznictwie.

Według pierwszego ze stanowisk, z art. 138 § 1 p.p. (zgodnie z którym za wykroczenie prokurator odpowiada tylko dyscyplinarnie, z zastrzeżeniem § 3-5), wynika, że prokurator ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za każde wykroczenie, niezależnie od tego, czy stanowi ono przewinienie dyscyplinarne. Zawarte w tym przepisie sformułowanie „wykroczenie” jednoznacznie wskazuje na odrębność rodzajową wykroczenia i przewinienia dyscyplinarnego w postaci uchybienia godności urzędu, jak również na dwie różne podstawy odpowiedzialności za te czyny. W kwestii odrębności rodzajowej odpowiedzialności przed sądem dyscyplinarnym: za przewinienia dyscyplinarne i za wykroczenia, w szczegółowy sposób odniósł się Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 14 października 2022 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II ZOW 17/22, LEX nr 3426002. Co prawda odniesienie dotyczy sędziów, jednak należy je interpretować również w stosunku do prokuratorów. Wskazano w nim, iż cyt. „(...) Zarówno wykładnia językowa, jak i wspierające ją wykładnia systemowa i funkcjonalna tego przepisu, nie dają jakichkolwiek podstaw do wnioskowania, iż sędzia ponosi odpowiedzialność za wykroczenie jedynie wówczas, gdy stanowi ono przewinienie służbowe w postaci uchybienia godności urzędu. Z treści art. 81 § 1 p.u.s.p. wynika jednoznacznie, iż sędzia ponosi odpowiedzialność za «wykroczenie», a nie za «wykroczenie naruszające godność urzędu sędziego» lub «wykroczenie stanowiące jednocześnie przewinienie dyscyplinarne». Ustawodawca nie ogranicza zatem zakresu odpowiedzialności sędziego tylko do tych wykroczeń, które stanowią jednocześnie przewinienie dyscyplinarne w postaci uchybienia godności urzędu sędziego, lecz wyraźnie wskazuje na odpowiedzialność sędziego za każde wykroczenie. W ustawie p.u.s.p. brak jest bowiem jakiegokolwiek regulacji wskazującej na to, że wykroczenie

popelnione przez sędziego traci swój charakter oraz staje się przewinieniem służbowym i to pod warunkiem, że stanowi uchybienie godności urzędu sędziego. Regulacja taka byłaby irracjonalna, albowiem popelnienie każdego wykroczenia przez sędziego uchybia - oczywiście w różnym stopniu - godności sprawowanego przez niego urzędu. Popelniając bowiem wykroczenie - zarówno umyślne, jak i nieumyślne - sędzia narusza prawo, którego, zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim ma obowiązek strzec (art. 66 § 1 p.u.s.p., art. 82 § 1 p.u.s.p.). Okoliczność ta, nawet w wypadku popelnienia nieumyślnego wykroczenia, ma negatywny wpływ na ocenę sędziego i całego środowiska sędziowskiego przez podsądnych i społeczeństwo, szczególnie w postępowaniach w sprawach o wykroczenia. W związku z powyższym przyjąć należy, iż użyte w art. 81 § 1 p.u.s.p. sformułowanie «wykroczenie» jednoznacznie i celowo wskazuje na odrębność rodzajową wykroczenia i przewinienia dyscyplinarnego, ale także na dwie odrębne podstawy odpowiedzialności za te czyny zabronione. Natomiast zawarte w tym przepisie sformułowanie «odpowiada tylko dyscyplinarnie» należy interpretować w ten sposób, że za wykroczenia sędzia odpowiada tak, jak za przewinienia dyscyplinarne (aktualnie określone w art. 107 § 1 p.u.s.p.), a więc przed takim samym organem orzekającym, w takim samym trybie postępowania i przy zastosowaniu tego samego katalogu kar dyscyplinarnych (aktualnie określonych w art. 109 § 1 p.u.s.p.)". Powołany wyżej wyrok potwierdza stanowisko Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego wyrażone wcześniej w sprawach o sygn. akt SNO 67/06 (wyrok z 16 listopada 2006 r., LEX nr 569054), SNO 19/07 (wyrok z 17 kwietnia 2007 r., LEX nr 568899) i SNO 1/09 (wyrok z 16 lutego 2009 r., LEX nr 725083), zgodnie z którym sędzia odpowiada za wykroczenie niezależnie od tego, czy stanowi ono przewinienie dyscyplinarne.

W orzecznictwie wskazywano też, że „(...) wyrażnie odróżnione zostały dwa rodzaje odpowiedzialności przed sądem dyscyplinarnym: za przewinienia dyscyplinarne i za wykroczenia. Trudności w rozróżnieniu tych dwóch rodzajów odpowiedzialności powstają wówczas, gdy czyn popelniony przez sędziego (jego opis) pozwala na zakwalifikowanie tego zdarzenia zarówno jako przewinienia dyscyplinarnego jak i wykroczenia. Można wyróżnić czyny, które stanowią tylko wykroczenia, niebędące przewinieniami służbowymi (na przykład niektóre

wykroczenia drogowe spowodowane nieumyślnie), gdyż w ich popełnieniu nie można doszukać się znamion uchybienia godności urzędu sędziego oraz takie, których popełnienie jednocześnie stanowi wykroczenie i przewinienie dyscyplinarne, jako że doszło poprzez popełnienie wykroczenia do uchybienia godności pełnionego urzędu. Dzieje się tak wówczas, gdy wykroczenie (czyli «drobniejszy» czyn karalny) zostało popełnione w okolicznościach nagannych z punktu widzenia zasad sprawowania urzędu sędziego lub zasad zachowania sędziego w służbie albo poza nią” (zob. wyrok SN z 13 października 2009 r., SNO 77/09, LEX nr 1288992).

W orzecznictwie prezentowana jest również odmienna linia orzecznicza, według której trafny jest drugi z prezentowanych w piśmiennictwie poglądów, a mianowicie wskazujący na to, że sędzia czy prokurator ponosi odpowiedzialność za wykroczenie tylko jeśli stanowi ono przewinienie dyscyplinarne. Przyjęcie powyższego podglądu zapoczątkował Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z 22 października 2007 r., SNO 74/07, LEX nr 569071, wyrażając w jego uzasadnieniu stanowisko, iż dla odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego za wykroczenie konieczne jest, aby to wykroczenie stanowiło jednocześnie przewinienie dyscyplinarne określone w art. 107 § 1 p.u.s.p. Stanowisko to zaakceptował Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny również w wyroku z 18 lutego 2009 r., SNO 6/09 LEX nr 725089, argumentując, iż: „odmienna jest natomiast (w stosunku do przestępstw) regulacja prawna w odniesieniu do wykroczeń, gdzie art. 81 p.u.s.p. wyraźnie i jednoznacznie redukuje odpowiedzialność sędziego za wykroczenie wyłącznie do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Karalność za wykroczenie popełnione przez sędziego - w płaszczyźnie prawa karnego - zostaje w ten sposób zniesiona. Pozostaje natomiast odpowiedzialność dyscyplinarna, której reguły precyzują normy zawarte w ustawie ustrojowej w rozdziale o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów”.

Tak więc, na gruncie doktryny i orzecznictwa dyscyplinarnego dotyczącego ustalenia charakteru odpowiedzialności dyscyplinarnej za wykroczenia sędziego i prokuratorów istnieje spór. Przyjmowane są dwie koncepcje. Jedna z nich zakłada, iż odpowiedzialność dyscyplinarna za wykroczenia zaistnieje tylko wówczas, gdy popełnione przez prokuratora czy sędziego wykroczenie będzie jednocześnie mogło być uznane za przewinienie dyscyplinarne. Druga z kolei, że może zachodzić

odpowiedzialność dyscyplinarna jedynie za wykroczenie, w sytuacji, kiedy czyn nie stanowi uchybienia godności sprawowanego urzędu sędziego czy prokuratora. W praktyce sądów dyscyplinarnych zdarzały się bowiem przypadki, w których popełnione przez prokuratora wykroczenie (także drogowe) kwalifikowane było jednocześnie jako uchybienie godności urzędu prokuratora. W takich sytuacjach ocenie podlegał dany czyn w obu jego aspektach – tak jako wykroczenie (za które prokurator odpowiadał dyscyplinarnie, na podstawie art. 138 § 1 p.p.), jak i uchybienie godności (art. 137 § 1 p.p.). Mogło tak się zdarzyć, że na przykład prokurator dopuszczając się popełnienia wykroczenia z art. 51 k.w., a zatem zakłócając spokój, porządek publiczny, spokój nocny lub wywołując zgorszenie w miejscu publicznym, mógł jednocześnie swoim zachowaniem uchybić godności urzędu prokuratora. Jak również przypadki, w których zachowanie prokuratora było uznawane za wypełniające jedynie znamiona wykroczenia, bez naruszenia przepisu art. 137 § 1 pkt p.p. w postaci uchybienia godności urzędu. Najczęściej były to zdarzenia drogowe typu kolizja.

Przy opisywaniu powyższej kwestii nie można pominąć, że prokuratorowi przysługuje także uprawnienie wynikające z art. 138 § 3 p.p., zgodnie z którym może on wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenia, o których mowa w § 4, w trybie określonym w tym przepisie. Z kolei w myśl § 4 wskazanego przepisu, w przypadku popełnienia przez prokuratora wykroczenia, o którym mowa w rozdziale XI ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119), przyjęcie przez prokuratora mandatu karnego albo uiszczenie grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 1124 oraz z 2023 r. poz. 1963), stanowi oświadczenie o wyrażeniu przez niego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności w tej formie. Zgodnie z art. 138 § 5 p.p. wyrażenie przez prokuratora zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej w trybie określonym w § 4 wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną. Należy wywnioskować zatem, że jeśli prokurator popełniając wykroczenie nie skorzysta z uprawnień, o których mowa w art. 138 § 3 p.p., ponosi za nie odpowiedzialność dyscyplinarną i nie tylko wówczas, gdy może być ono zakwalifikowane jako przewinienie dyscyplinarne

polegające na uchybieniu godności urzędu. Dostrzec trzeba, że zaaprobowanie przeciwnego poglądu, prowadziłoby do całkowitej bezkarności prokuratora (immunitet materialny) za popełnione wykroczenie, które nie stanowiłoby przewinienia dyscyplinarnego. Jak zwrócono uwagę w orzecznictwie Sądu Najwyższego, z powołaniem na literaturę, byłoby to rozwiązanie prawne, do przyjęcia, dla którego nie widać ważnych społecznie powodów. Pozostawienie sędziów i prokuratorów poza zakresem jakiejkolwiek odpowiedzialności za niektóre wykroczenia, może przynieść większe szkody społeczne niż realizacja tejże odpowiedzialności w trybie odpowiedzialności dyscyplinarnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2022 r., sygn. akt II ZOW 17/22, LEX nr 3426002).

Sąd Najwyższy orzekający w niniejszym składzie przychylił się do stanowiska, zgodnie z którym, prokurator ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnienie wykroczenia, nawet jeśli nie stanowi ono przewinienia dyscyplinarnego polegającego na uchybieniu godności urzędu prokuratora. Z tych samych bowiem względów które w odniesieniu do odpowiedzialności za wykroczenia sędziów przywołane zostały w wyroku z 14 października 2022 r., II ZOW 17/22, zarówno wykładnia językowa, jak i wspierające ją wykładnia systemowa i funkcjonalna przepisu art. 138 § 1 p.p., nie dają jakichkolwiek podstaw do wnioskowania, iż prokurator ponosi odpowiedzialność za wykroczenie jedynie wówczas, gdy stanowi ono przewinienie dyscyplinarne w postaci uchybienia godności urzędu.

W przypadku podstawy prawnej odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienie dyscyplinarne zastosowanie ma przepis art. 137 § 1 p.p. Natomiast w przypadku wykroczenia popełnionego przez prokuratora, podstawą prawną odpowiedzialności jest naruszony przepis szczególny Kodeksu wykroczeń (lub innej ustawy sankcjonującej wykroczenie).

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 48 k.w. „Przepisy części ogólnej Kodeksu wykroczeń stosuje się do wykroczeń przewidzianych w innych ustawach, jeżeli ustawy te nie zawierają przepisów odmiennych”. Stosując zatem odpowiednio ten przepis (brak ku temu jednoznacznych przeciwwskazań) należy przyjąć, iż przepisy Części ogólnej Kodeksu wykroczeń mają także zastosowanie do wykroczeń, popełnionych przez prokuratora podlegającego odpowiedzialności dyscyplinarnej, po dokonaniu stosownej ich modyfikacji, uwzględniającej odmienności wynikające z

przepisów ustawy p.p. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2022 r., II ZOW 17/22, LEX nr 3426002 – w przełożeniu w drodze analogii na sytuację dotyczącą odpowiedzialności za wykroczenie prokuratora). Z uwagi na treść art. 138 p.p., art. 137 p.p. i art. 141 p.p. w postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko obwinionemu prokuratorowi nie będą miały zastosowania przepisy Rozdziałów II i V Kodeksu wykroczeń.

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy wyraźnie podkreślić, że obwiniona prokurator X. Y. dopuściła się popełnienia zarzucanego jej wykroczenia z art. 86 § 1 k.w., a zatem zachodzą warunki do jej odpowiedzialności dyscyplinarnej. Sąd Najwyższy orzekający w niniejszym składzie, nie zgadza się jednak, wbrew przyjętemu stanowisku sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji, że w niniejszej sprawie miał zastosowanie przepis k.w. w zakresie terminu przedawnienia popełnionego przez prokurator X. Y. wykroczenia, wynikającego z art. 45 § 1 k.w. i w konsekwencji, że zachodziły podstawy do umorzenia przedmiotowego postępowania. Za trafne w tym względzie należy uznać zarzuty z pkt 2 odwołań złożonych przez Prokuratora Generalnego oraz Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, dotyczące obrazy przepisu prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.w. Istotnie, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym rozpoznając sprawę obwinionej prokurator X. Y. dokonał jego błędnego zastosowania, przyjmując za podstawę obliczenia terminu przedawnienia przypisanego ww. wykroczenia, terminy wynikające ze wskazanego przepisu k.w., czego następstwem było wydanie błędnego orzeczenia o umorzeniu postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 45 § 1 k.w. w zw. z art. 171 pkt 1 p.p. Zgodnie z art. 45 § 1 k.w. karalność czynu będącego wykroczeniem przedawnia się z upływem roku od czasu jego popełnienia. Jeżeli jednak w tym okresie wszczęte zostanie postępowanie w sprawie dotyczącej wykroczenia, karalność ustaje z upływem dwóch lat od zakończenia tego okresu. Obwiniona dopuściła się popełnienia wykroczenia w dniu 13 maja 2021 r., postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego wydano w dniu 17 lipca 2023 r., postanowienie o przedstawieniu zarzutów w dniu 8 sierpnia 2024 r., a wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej skierowano do sądu dyscyplinarnego w dniu 3 grudnia 2024 r. Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym,

mając na uwadze wskazane daty w zestawieniu z podanym okresem przedawnienia karalności wykroczenia, czyn przypisany obwinionej prokurator X. Y. przedawnił się, a zatem zachodziła negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., zgodnie z którym nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza w sytuacji, przedawnienia karalności czynu.

Tymczasem, zdaniem Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszym składzie, do przedawnienia karalności przypisanego obwinionej prokurator wykroczenia nie doszło, a zatem zarzuty z obu odwołań w tym zakresie okazały się zasadne. W niniejszej sprawie mają bowiem zastosowanie terminy przedawnienia karalności popełnionego czynu wynikające z art. 141 p.p., zgodnie z którym (§ 1) po upływie 5 lat od chwili czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, a w razie nieuprawnionego wszczęcia podlega ono umorzeniu. Z kolei, w myśl § 2, w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w § 1, przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem 8 lat od chwili czynu. Pomimo przedawnienia, o którym mowa w zdaniu poprzednim, sąd dyscyplinarny orzeka o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, umarzając postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej, albo uniewinnia obwinionego prokuratora. Natomiast w § 3 powołanego przepisu, wskazano, że jeżeli przewinienie dyscyplinarne wyczerpuje znamiona przestępstwa, przedawnienie karalności dyscyplinarnej nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w odpowiednich przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny. Mając bowiem na względzie interpretację art. 138 § 1 p.p., zgodnie z którą prokurator za wykroczenia odpowiada tak jak za przewinienia dyscyplinarne (chyba że ma zastosowanie unormowanie z art. 138 § 3 – 5 p.p.), czyli przed takim samym organem orzekającym (Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym), w takim samym trybie postępowania (tj. w oparciu o przepisy p.p.) i przy zastosowaniu tego samego katalogu kar dyscyplinarnych, należy również przyjąć, że i jednakowo winno się liczyć terminy przedawnienia karalności wykroczenia popełnionego przez prokuratora, a więc z zastosowaniem art. 141 § 1 i 2 p.p. (zob. też wyroki Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2024 r. sygn. akt II ZOW 43/23, LEX nr 3715346, z 21 września 2023 r., sygn. akt II ZOW 13/23, LEX nr 3722685, czy też z 2 lipca 2025 r., sygn. akt II ZOW 12/25, orzeczenie niepublikowane).

W niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia karalności popełnionego wykroczenia, gdyż jak już wyżej wskazano, do obliczenia terminu, w którym upłynie okres karalności przedmiotowego czynu, zastosowanie będzie miał przepis art. 141 p.p. (a nie art. 45 k.w.), natomiast do popełnienia czynu doszło w dniu 13 maja 2021 r., a postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego zostało wydane w dniu 17 lipca 2023 r., zatem karalność zarzuconego obwinionej prokurator wkroczenia ustanie na mocy art. 141 § 2 p.p. dopiero w dniu 13 maja 2029 r. Przy przyjęciu powyższego stanowiska, bez znaczenia pozostaje czy czyn zarzucony prokurator X. Y. stanowi tylko wykroczenie, czy też jednocześnie wypełnia znamiona przewinienia dyscyplinarnego w postaci uchybienia godności urzędu, co pozostaje do oceny Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym przy ponownym rozpoznaniu sprawy, gdyż w przedmiotowej sprawie, według oceny Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszym składzie, niezależnie od powyższego ustalenia, przy ponownym rozpoznaniu sprawy zastosowanie będą miały przepisy p.p., nie zaś przepisy Rozdziałów II i V k.w., czyli sąd pierwszej instancji powinien uwzględnić termin przedawnienia z art. 141 § 2 p.p., jak również katalog kar z art. 142 p.p.

W związku z powyższym, zachodziła konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym i przekazania sprawy obwinionej prokurator Prokuratury Okręgowej w O. - X. Y. do ponownego rozpoznania temu sądowi.

Z przedstawionych wyżej powodów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

[M. T.]

[r.g.]

Arkadiusz Sopata Wiesław Kozielowicz Paweł Wojciechowski